

Бевзюк Марина,

аспірант кафедри спеціальної освіти

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

Україна

ПЕРЕДУМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

В основу інклюзивної освіти закладено ідеологію, яка заперечує будь-яку дискримінацію дітей, забезпечує однакове ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для дітей з особливими освітніми потребами. Визначною мірою самопочуття дитини з особливими освітніми потребами та її рух за індивідуальною траєкторією розвитку буде залежати від учителя, від його готовності до співпраці з дітьми з особливими потребами. Саме тому важливо сформувати в майбутніх учителів початкової школи потребу в оволодінні знаннями з організації інклюзивного навчання, пізнавальні та професійні мотиви, гуманістичні цінності та орієнтації. Важливо, щоб студенти під час навчання у закладах вищої освіти оволоділи знаннями про загальні закономірності розвитку дітей з особливостями психофізичного розвитку, особливості організації педагогічного процесу з такою категорією учнів [3]. Ефективна підготовка майбутніх учителів до здійснення педагогічного процесу з дітьми з особливими освітніми потребами, на нашу думку, має базуватися на таких методологічних засадах: особистісно-орієнтований підхід до організації виховного процесу, який дає змогу не нівелювати особистісні особливості майбутнього вчителя, поставити його в ситуацію вибору, максимально врахувати навчальні можливості, забезпечити психолого-педагогічну підтримку; діяльнісний характер навчання, що забезпечує суб'єктну позицію студента, орієнтує на формування компетентностей; ціннісний інтегрований підхід до

організації навчально-виховного процесу, який сприяє формуванню мотиваційного компонента (потреби, цінності, мотиви, гуманістична позиція), змістового – оволодіння знаннями, різними підходами, технологіями до здійснення корекційно-розвивального процесу взаємодії з дитиною, операційного – формуванню вмінь побудови педагогічного процесу в умовах інклюзивного навчання; опора на загальнопедагогічні та сучасні принципи навчання. Особливістю підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи з дітьми з особливими потребами є те, що студенти закладів вищої освіти – це 17–20-річні студенти без достатнього життєвого досвіду, особистості, які формуються. Тому в педагогічному процесі слід урахувувати такі фактори: вікові та індивідуальні особливості студентів; структуру ціннісних орієнтацій та професійних спрямувань; обсяг психолого-педагогічних знань; наявність інформаційно-педагогічного середовища; характер взаємодії в педагогічному процесі.

Формування готовності майбутніх учителів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами можливе за дотримання таких умов: професіоналізація педагогічного процесу, власний приклад викладача; побудова гуманних психолого-педагогічних взаємин; максимальне використання змісту психолого-педагогічних дисциплін; поєднання традиційних та інноваційних методів і технологій навчання; забезпечення професійно-цінної мотивації; здійснення системного моніторингу підготовки; створення ситуації успіху, рефлексія [2]. Підготовка студентів до роботи з дітьми в умовах інклюзивної освіти має системний характер. Це – навчальний процес (лекції, практичні, семінарські заняття; особистісно-орієнтовані, проектні технології, інтерактивні методи навчання, ІКТ); педагогічна практика – спостереження та самостійне проведення різних типів занять, уроків, виховних заходів у базових школах; науково-дослідницька робота студентів – проведення досліджень у базових школах, написання рефератів, творчих робіт, виконання проектів, курсових робіт, участь у педагогічних читаннях, конференціях [1]. Отже, чітке визначення та усвідомлення викладачами закладів вищої освіти компонентів готовності

майбутніх учителів початкової школи до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання – мотиваційного, змістового, операційного, врахування факторів та психолого-педагогічних умов підготовки, використання різних видів навчальної діяльності студентів – сприятиме якісній підготовці випускників закладів вищої освіти (майбутніх учителів початкової школи) до реалізації важливого й актуального в умовах сьогодення завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кухарєв Н. В. Директор вчиться: зворотний зв'язок в педагогічній системі. Мінськ: Університетське, 1989. С. 159.
2. Монахов В. М. Методологія проектування педагогічної технології (аксіоматичний аспект). Шкіл. Технології, 2000. № 3. С. 57–71.
3. Організаційно-методичні засади здійснення комплексної реабілітації учнів (вихованців) у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах / Лист Міністерства освіти і науки України N 1/9-515 від 04.08.2009 р. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/4445/